

המקנא פרק ראשון סוטה

הא גופא קשיא. תימה לרבי: אמאי לא נקט הכא לישנא דריש מס' מכות (דף 3): "כילד העדים נעשים וזממין" – "כילד אין העדים נעשים וזממין" מצעי ליה! הכא נמי הוה ליה למימר הכי: "כילד מקנא לה" – "כילד אין מקנא לה" מצעי ליה! והתם מתוך שפיר. אבל הכא, אפילו לפי המירון הוה ליה למיתני: "כילד אין מקנא לה" ונראה, דלחיה לא פריך הכא, משום דמני למימר "אל תדברי" דרישא פירושו סתירה, דהיינו קיינו גמור, ואמי שפיר לישנא ד"כילד מקנא לה", ולא קשיא מידי אלא רישא לסיפא. וה"פ הכא: אלא פירוש דמתני' דדיבור – סתירה הוא, מדקתני "כילד מקנא", ולשון נקי הוא, כדתנן בפרק קמא דכתובות (דף יג.): "ראוה מדברת", ומפרש בגמ': מאי "מדברת" – נסתרה. א"כ תיקי סיפא, דקתני: דיברה עדיין מותרת לבימה, ואי פירוש דדיבור דמתניתין סתירה – אמאי מותרת? אלא דיבור ממש הוא. ולפי הירושלמי משמע דצעי לתרוי דדיבור דרישא – סתירה, אלא דנקט לשון נקי. והכי איתא התם: סוף דבר שדבר עמו, הא אם נסתרה עמו ולא דברה – אין סתירתה כלום? פירוש: בתמיה. דברה אחא מימר לך, אפי' דברה עמו ולא נסתרה – עדיין מותרת לבימה – לשון נקי הוא מתני'. פי': דיבור דרישא לשון נקי. מיהו דסיפא אית לן למימר על כרחך דיבור ממש. **לאחר** ולא ליבם. אין להקשות מפרק "האשה שנפלו לה נכסים" (כתובות דף פא.), בשמעתין דשומרת יבם, דפריך התם: והא צעין לנכסנאשי לאחר חטלי מה שכתוב ליה! אמר רב אשי: יבם כמו אחר דמי. דלענין לשון תנאי צ"ד שוייה כאחר, אבל צ"אחר" דקרא – אין האח בכלל. והכי נמי משמע בפרק "אין מקדישין" (ערכין דף כה:), דקתני: "אם מכר את השדה לאיש אחר" – לאחר ולא לנן. או אינו אלא לאחר ולא לאחז? כשהוא אומר "איש" – הכי את אמור, הא מה אני מקיים "לאחר" – לאחר ולא לנן. דמשמע: טעמא דכתיב "איש", הא לאו הכי – לא הוי את בכלל "אחר", וכ"ש גבי יבם, דנא מכה נשואי אחיו, דלאו אחר הוא. והכי אמרינן נמי בפ"ק דקידושין (דף יג.): אמר קרא "פן ימות זמלחמה ואיש אחר יקחנה". מתקיף לה רב שישא צריה

ולשאת ולפפחת. על ידי שפננשח עמנו צא לידי ספסת, שחינו עיקר צלשטים, אלא נספח וטפל. מפילה. דבר שחינו חסוד צעמנו, אלא נטפל צלשטים. ספחני נא. אספני נא. (ב) צנבואת צית עלי משפעי קרא: אעמיד פהים גדולים לתרים שחינו את פהני ורעך מגדולתם, וינטרכו תורה אור לנפש מהם לאוספם ולקולטם אלא.

ו"רשאת ולפפחת", ואין שאת אלא קשון גבוה, שגא: "וער [כר] ההרים הרמים וער [כר] הגבעות הגשאות", ואין ספחת אלא טפילה, שנאמר "ספחני נא אל אחר הבהונות לאכל פת לחם". *א"ר יהושע בן לוי: בא וראה, פמה גדולים נמוכי הרוח לפני הקב"ה. שבשעה שבית המקדש קיים אדם מקריב עולה – שבר עולה בידו מנחה – שבר מנחה בידו. אכל מי שדעתו שפחה – מערה עליו הפתוב פאילו הקריב פל הקרבנות בופם, שנאמר: "ובחי אלהים רוח נשברה", ורא עוד אלא שאין תפלתו נמאסת, שנאמר: "לב נשבר ונרפה אלהים לא תבוה". *ואמר ריב"ז: "כר השם אורחותיו בעולם הזה – זוכה וראה בישעתו של הקב"ה, שנאמר: "וישם דרך ארצנו בישע אלהים", אל תקרי (א) "וישם" אלא "וישם דרך". s. [ביצד מקנא לה כו.] s. הא גופא קשיא: אמרת: אמר לה בפני שנים "אל תדברי עם איש פלוני זה" – אקמא דבור סתירה הוא, והדר תני: דיברה עמו, עדיין מותרת לבימה, ומותרת לאכול בתרומה – אקמא דבור לא פלום הוא! אמר אבוי, יהכי קאמר: "אל תדברי" ודברה, "אל תדברי" ונסתרה – (ולא פלום). "אל תסתרי" ודברה עמו – עדיין מותרת לבימה, ומותרת לאכול בתרומה. נכנסה עמו לבית הסתר ושהתה פדי מומאה – אסורה לבימה, ואסורה לאכול בתרומה. s. "ואם מת הולצת" s. אמאי? תתייבם נמי יבומי? אמר רב יוסף: אמר קרא "ויצאה מביתו והקבה והיתה לאיש אחר", לאיש אחר – ולא לביבם. א"ר אבוי: אלא מעתה, חליצה נמי לא תיבעי? א"ר: איצו איתיה לבער מי לא בעיא גמ? השתא נמי תיבעי חליצה. ואית דאמרי, אמר רב יוסף: רחמנא אמר "ויצאה מביתו והקבה והיתה לאיש אחר" דלא ריסתריה לבימה, ואית תתייבם נמי יבומי? אמר ריה אבוי: אלא מעתה, לאחר לא תיבשא, דלא תיסתריה לבימה! אמר ריה: מי

הגהות הב"ח
(א) גמ' אל תקרי וס. נ"ב
והס בטיין כמו מי שס פה
לארס פירושו שס דרכו
בדרכי שס אל תקרי וס
בטיין אלא בש"ן מענין
שומה ב"ד: (ב) רש"י ד"ה
ספחני וכו' נא (בבבואת)
הו"מ ו"ב ס"א בגזירה:
(ג) תוב"ד"ה לאחר וכו'
דוקא ליבם כדאמר
בשמעתין כל"ל והיבום
משום דכמיא עליה ליבומי
מתק: (ד) ר"ה אילו וכו'
לא דמיא להכא דכיון
דעומאה כתיב בה הכי
היא עברה גמורה וגזירת
וכו' ופ"ה אימעט
בפסח עימין מלוי:

דבר ארדי: אימא מאן "אחר" – יבם ומשני: דיבם לא מקרי "אחר". *אבל קשיא מפרק "האומר" (קדושין דף סו:), דנפקא לן מהכא בפרק "האומר" ללא תפסי קדושין צחות אשה; אימר דאיטריך קרא דוקא ליבם (א) *משום דרמיא עליה ליבומי, כדאמרי' בשמעתין, ואכתי אחות אשה מנלן? ועוד תקשה, דהכא, אע"ג דכתיב "איש אחר" – ממעטינן יבם, ובערכין מרבינן יבם מ"איש" וממעטינן נן מ"אחר"! וא"ת מ"איש" ממעטיניהו צפ' "האומר" (ג"ז סס) – קרוצ'ס, ומ"לאחר" – יבם, סוף סוף "ואיש אחר יקחנה" מאי דרשת ציה? **לאחר** ולא ליבם. אי קשיא: והא האי קרא צוטה ודאי ע"ע עדים כתיב, דילפינן "דבר" "דבר" ממנון, צווף מסכת גיטין (דף 5), וסוטה ודאי אמר צפ"ק דיצמות (דף יא:) דפטורה צל חליצה, משום דכתיב בה טומאה כעריית! תרי: ד"לאחר" לא איטריך למיכתב, אלא ליוצא משום סתירה, כיון דנפקא לן סוטה ודאית מטומאה דכתיב בה, ואשת סרים, דעבו גט מצעל היכא דאיתיה – ואפ"ה פטורות מיבם צל חליצה! ויש לתרץ: סוטה ודאית לא דמיא להכא, (ד) כיון דטומאה סתם הכי היא כערוה גמורה, דגזירת הכתוב הוא דפטורות. ואשת סרים ואיילונית היכא דאיתיה לצעל שרו ליה, ואפ"ה אימעט צפ"ק דיצמות *מדיון יבם, דלא לריך זהו כלל. אבל סוטה ספק לא אימעט אלא גבי איסורא דצעל. וקממע לן קרא: כיון דנא מכה נשואי אחיו – הרי הוא צמקס צעל, דאסורה לו ליבם, אבל חליצה צעיל.

דלא ליסתריה לבימה ואת אמרת תתייבם נמי יבומי. רבינו חננאל הטעים דבריו, ופריש: ורחמנא אמר "אשר לא יבנה" – לנזות ולא לסמור. מי

א מני' פ"ח מהל' דעות הלכה 7:
ב מני' פ"ח מהל' סוטה הלכה 7 ה סמג עשין נו טו"ט א"ה"ע כ"י קמח סעף 1:
סנהדרין מג: ע"פ
מ"ק ה.
הגהות הב"ח
(א) גמ' אל תקרי וס. נ"ב
והס בטיין כמו מי שס פה
לארס פירושו שס דרכו
בדרכי שס אל תקרי וס
בטיין אלא בש"ן מענין
שומה ב"ד: (ב) רש"י ד"ה
ספחני וכו' נא (בבבואת)
הו"מ ו"ב ס"א בגזירה:
(ג) תוב"ד"ה לאחר וכו'
דוקא ליבם כדאמר
בשמעתין כל"ל והיבום
משום דכמיא עליה ליבומי
מתק: (ד) ר"ה אילו וכו'
לא דמיא להכא דכיון
דעומאה כתיב בה הכי
היא עברה גמורה וגזירת
וכו' ופ"ה אימעט
בפסח עימין מלוי:

ועיין הו"ס קידושין יג:
ל"ה חלה וחס' כתובות
פ"ה. ל"ה יבסן
ע"י רש"ח
ג"ה יב. וכו'.